

Pranešimas spaudai Liuksemburgas, 2018 m. lapkričio 20 d.

ES potvynių direktyva apskritai turėjo teigiamą poveikį, tačiau būtina patobulinti planavimą ir įgyvendinimą, įspėja auditoriai

Kaip nurodyta naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje, 2007 m. ES direktyva leido padaryti tam tikrą pažangą vertinant potvynių riziką, tačiau būtina patobulinti planavimą ir įgyvendinimą. Auditoriai įspėja, kad išlieka didelių sunkumų, susijusių su visapusiškesniu klimato kaitos, draudimo nuo potvynių ir teritorijų planavimo klausimų integravimu į potvynių rizikos valdymą. Jie pabrėžia, kad lėšos skiriamos netinkamai.

Nuo 1985 m. potvyniai Europą ištinka vis dažniau. Pastaraisiais metais pastebima tendencija, kad vidutinio ir didelio masto staigių potvynių užregistruota daugiau nei du kartus daugiau negu 9-ojo dešimtmečio pabaigoje. Kintant klimatui, ES kenčia dėl stipresnių liūčių, smarkesnių audrų ir kylančio jūros lygio. Europos aplinkos agentūros duomenimis, Europoje nutiks dar rimtesnių upinių potvynių, lietaus poplūdžių ir pakrančių potvynių, kadangi dar intensyvesni taps vietiniai ir regioniniai potvyniai. Tarptautinė klimato kaitos komisija (IPCC) nurodo, – ir tai patvirtina ir kiti tyrimai – kad visoje Europoje gali suintensyvėti liūtys ir kad toliau kils jūros lygis. Tyrimai rodo, kad 2020 m. potvynių žalos dydis gali išaugti iki 20 milijardų eurų, 2050 m. – iki 46 milijardų eurų, o 2080 m. – iki 98 milijardų eurų.

Auditoriai patikrino, ar potvynių prevencija, apsauga nuo jų ir pasirengimas jiems pagal Potvynių direktyvą yra grindžiami patikima analize ir ar taikomas požiūris gali būti veiksmingas. Auditoriai surengė audito patikras upių baseinuose aštuoniuose valstybės narėse – Slovėnijoje, Italijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Bulgarijoje, Austrijoje ir Čekijoje bei Nyderlanduose.

„Ateityje išlieka didelių sunkumų, susijusių su visapusiškesniu klimato kaitos, draudimo nuo potvynių ir teritorijų planavimo integravimu į potvynių rizikos valdymą. Potvyniai gali tapti sužalojimų, gyvybės netekimo, didelių ekonominių išlaidų priežastimi, daryti žalą aplinkai ir kultūros paveldui, – pareiškė už ataskaitą atsakingas Audito Rūmų narys Phil Wynn Owen. – Mes nustatėme, kad Potvynių direktyva apskritai turėjo teigiamą poveikį, tačiau jos įgyvendinimo planus neigiamai paveikė lėšų skyrimo trūkumai.“

Auditoriai nustatė, kad Direktyva leido geriau koordinuoti Komisijos ir valstybių narių veiksmus, ypač Komisijai atliekant priežiūros ir stebėjimo vaidmenį, dalijantis žiniomis ir geriausią patirtimi. Jie nustatė, kad visos audituotos valstybės narės pradėjo įgyvendinti potvynių rizikos valdymo planus, tačiau juos būtina tobulinti. Su potvyniais susijusių veiksmų neigiamai veikia lėšų skyrimo trūkumai: finansavimo šaltiniai valstybių narių potvynių rizikos valdymo planuose buvo apibrėžti ir užti krinti tik iš dalies, tarpvalstybinių investicijų finansavimas buvo ribotas, o lėšos buvo skirstomos neatsižvelgiant į nustatytus prioritetus. Viename upių baseinų rajone auditoriai įvertino, kad tarp planuoto ir turimo finansavimo esama didesnė nei 1,1 milijardo spragos.

Dauguma valstybių narių, siekdamas užti krinti optimalų su potvyniais susijusiems projektams skirtų išteklių panaudojimą, naudojo sąnaudų ir naudos analizę, tačiau auditoriai nustatė jos panaudojimo trūkumų. Du trečdaliai valstybių narių savo planuose neskyrė pakankamai dėmesio žaliosios infrastruktūros projektams, kurie

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

yra ekonomiškai efektyvi potvynių rizikos mažinimo priemonė. Viena valstybė narė parėngė planą panaudoti „pilną“ betoninę infrastruktūrą, neapsvarčiusi žaliųjų sprendinių.

Auditoriai įspėja, kad ateityje išlieka didelių sunkumų, susijusių su visapusiškesniu klimato kaitos, draudimo nuo potvynių sistemų ir žemės naudojimo planavimo integravimu į potvynių rizikos valdymą. Pavyzdžiui, aplankytos valstybės narės negalėjo įvertinti, koks yra klimato kaitos poveikis potvynių mastui, dažnumui ir vietai. Be to, jos visų pirma rėmėsi ankstesnio laikotarpio duomenimis, o dėl to kyla rizika, kad nebus atsižvelgta į būsimas oro sąlygas ar galimus potvynių dažnumo ir stiprumo pokyčius.

Auditoriai pateikia Komisijai keletą rekomendacijų:

- patikrinti, ar valstybės narės tobulina atskaitomybę, savo potvynių rizikos valdymo planuose apibrėžtam laikotarpiui nustatydamos kiekybiškai įvertinamus su potvyniais susijusių veiksnių tikslus;
- įvertinti, ar valstybės narės nustato finansavimo šaltinius, padengiančius potvynių rizikos valdymo planuose numatytus poreikius, ir tinkamus terminus, įskaitant terminus tarpvalstybiniam veiksniams tarpautiniuose upių baseinuose;
- bendrai finansuoti tik tas potvynių prevencijos priemones, pagal kurias vykdomiems projektams pirmenybė skiriama remiantis objektyviais ir susijusiais kriterijais, o prireikus, tarpvalstybinio projektų poveikio vertinimu;
- užtikrinti naujos potvynių infrastruktūros, pasiūlytos valstybių narių potvynių rizikos valdymo planuose, atitikimą Vandens pagrindų direktyvai;
- kaskart, kai valstybės narės prašo skirti ES lėšų naujai jų siūlomai potvynių infrastruktūrai, patikrinti, ar valstybės narės išnagrinėjo galimybes įgyvendinti svarbias žaliąsias priemones;
- patikrinti, ar valstybės narės į potvynių rizikos valdymo planus įtraukė priemones, skirtas patobulinti žinias apie potvynius ir klimato kaitos poveikį jiems, įskaitant staigius potvynius ir jūros lygio kilimą, ir tai, ar jos geriau integruoja klimato kaitos padarinius į potvynių rizikos valdymą;
- patikrinti, ar valstybės narės suplanavo visuomenės informavimo apie draudimo nuo potvynių rizikos ir draudimo aprėpties didinimo naudą;
- patikrinti, ar valstybės narės atsižvelgė į savo potvynių rizikos valdymo planus, vertindamos kiek tinkamai yra parėngtos ir taikomos žemės paskirties planavimo taisyklės teritorijose, kuriose kyla potvynio pavojus.

Pastabos leidėjams

Atlikdami šį tyrimą mes nenagrinėjome su potvyniais susijusių neatidėliotinos pagalbos ir atkuriamųjų veiksnių. Tai nėra Potvynio direktyvos taikymo sritis.

Europos Audito Rūmai netrukus paskelbs specialiąją ataskaitą apie dykumėjimą ES.

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Dėdžioji dauguma mūsų ataskaitose pateiktamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos. Šis aukštas įgyvendinimo lygis atspindi mūsų darbo naudą ES piliečiams.

Specialioji ataskaita Nr. 25/2018 „Potvynių direktyva: pažanga vertinant riziką, kartu planuojant ir tenkinant poreikį gerinti padėtį“ paskelbta 23 ES kalbomis Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).